

СУДОВІ ПРОЦЕСИ

ЩОДО ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

ПОСІБНИК ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ

INSTITUTE FOR
WAR & PEACE REPORTING

Авторка Оксана Максименюк
Редакторки Моніка Еллена, Данієлла
Пелед
Дизайнер Срдан Паїч
Перекладачка Світлана Фішо

Це видання підготовлено Інститутом висвітлення війни та миру (IWPR) за підтримки Міністерства закордонних справ, у справах Співдружності та розвитку Великої Британії (FCDO).

Інформація, що міститься в цьому посібнику, не повинна сприйматися як юридична консультація, вона надається виключно для загального ознайомлення.

© 2025 ІНСТИТУТ ВИСВІТЛЕННЯ
ВІЙНИ ТА МИРУ

**Ваша думка
важлива для нас!**

Будь ласка, відскануйте
код і заповніть коротку
анкету.

ПЕРЕДМОВА	1
ВСТУП	2
I ЩО ТАКЕ ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ?	3
Визначення воєнних злочинів	3
Роль міжнародних судів	3
Механізми притягнення до відповідальності	4
II ПРАВОВА БАЗА	5
Законодавство України щодо воєнних злочинів	5
Міжнародний кримінальний суд	5
Гібридні суди: трибунал для Путіна	6
III СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ	7
Розслідування	7
Судове провадження	8
Забезпечення справедливого судового процесу	8
Заочні («in absentia») судові процеси	8
Права обвинувачених	9
Права потерпілих	10
IV ПРАВОСУДДЯ ТА МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ	11
Роль громадськості	11
Контактна інформація для повідомлення про воєнні злочини	11
ГЛОСАРІЙ	12

ПЕРЕДМОВА

Олександра Матвійчук

Голова Центру громадянських свобод, Україна
Лауреатка Нобелівської премії миру 2022 року
Членкиня Міжнародної ради IWPR

Поки світ не притягне до відповідальності її керівництво, командирів та підлеглих їм військових, ці злочини не припиняться.

Розв'язана Росією агресивна війна обернулася невимовними жахіттями. Як юристка та слідча, я 11 років документую її трагічні наслідки. З початку повномасштабного вторгнення моя організація разом із партнерами розгорнула загальнонаціональну мережу правозахисників, які фіксують масові злочини. Саме ця база даних лягла в основу списку Генерального прокурора, який наразі містить понад 150 000 воєнних злочинів.

Цей досвід висвітлив три нагальні істини. По-перше, Росія продовжує чинити звірства, бо відчуває свою безкарність. Поки світ не притягне до відповідальності її керівництво, командирів та підлеглих їм військових, ці злочини не припиняться. По-друге, масштаб цих злочинів приголомшує, і домогтися правосуддя буде надзвичайно важко. Україні самій з цим не впоратися.

По-третє, правосуддя – це спільна відповідальність. Хоча прокурори, поліція та судді відіграють ключову роль, громадянське суспільство, медіа та, насамперед, ті, хто вцілів, є невід'ємною частиною цього процесу. Щоб притягнути винних до відповідальності, потрібні спільна рішучість, мужність та витримка.

Правосуддя має різні форми – притягнення до відповідальності, репарації, встановлення правди. Понад усе українці сподіваються, що правосуддя допоможе нам досягти того, чого ми найбільше прагнемо: тривалого миру.

ВСТУП

З 2014 року російські військові скоїли величезну кількість воєнних злочинів проти українських громадян. Колосальні масштаби цих злочинів створюють надзвичайні виклики для їх документування та притягнення винних до відповідальності.

Постійний конфлікт, обмежений доступ до окупованих територій, знищення доказів та залякування або вбивства свідків – усе це ускладнює збір інформації. Зібрані докази, аби бути визнаними в національних та міжнародних судах, мають відповідати суворим юридичним нормам. Воєнні злочини часто є наслідком системних зловживань, які координуються високопосадовцями, що робить притягнення винних до відповідальності складним процесом та вимагає міжнародної співпраці.

Численні громадянські ініціативи, журналісти-розслідувачі та незалежні платформи невтомно працюють над документуванням цих злочинів. Мета цих зусиль – зберегти свідчення, зібрати потенційні докази та досягти справедливості. Головне завдання – притягнути винних до відповідальності.

Цей посібник не охоплює всіх аспектів міжнародного кримінального та гуманітарного права, його мета – надати стислий огляд ключових концепцій та кращих практик.

ЩО ТАКЕ ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ?

ВИЗНАЧЕННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

Воєнним злочином вважається порушення законів і звичаїв війни.

Такі злочини належать до сфери міжнародного кримінального права, а їхнім розслідуванням займаються не тільки національні суди, але і міжнародні установи, зокрема, Міжнародний кримінальний суд (МКС). Їх вирізняє особлива тяжкість – це «грубі» або «серйозні» порушення міжнародного права.

Римський статут, основоположний документ МКС від 1998 року, містить перелік воєнних злочинів, що включає:

злочини проти окремих осіб: дії, спрямовані проти тих, хто не бере участі у бойових діях,

напади на захищені об'єкти: наприклад, лікарні, релігійні споруди та навчальні заклади,

дії, що не мають воєнної необхідності: напади на цивільних, мародерство або руйнування інфраструктури, що не надають воєнної переваги,

заборонені методи ведення війни: використання заборонених засобів, наприклад, газу або «живого щита».

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СУДІВ

В основі міжнародних механізмів захисту прав людини та обмежень порушень лежать Женевські конвенції – низка договорів, що встановлюють правові стандарти гуманного поводження під час збройних конфліктів.

Ухвалені в 1949 році та доповнені у 1977 та 2005 роках, вони захищають поранених бійців, військовополонених та цивільне населення. Женевські конвенції – це наріжний камінь міжнародного гуманітарного права (МГП), обов'язковий для виконання всіма підписантами.

Такі інституції, як МКС та спеціальні трибунали, наприклад, Міжнародний кримінальний трибунал щодо колишньої Югославії (МКТЮ) та Руанди (МКТР), діють на підставі міжнародних договорів та міждержавної співпраці, розслідуючи злочин геноциду, злочини проти людяності та грубі порушення Женевських конвенцій. Гібридні міжнародні суди, що створюються за підтримки ООН на запит конкретної держави, поєднують норми національного та міжнародного права. Приклади таких судів – трибунали для Камбоджі, Сьєрра-Леоне та Лівану.

Справа Вадима Шишимаріна

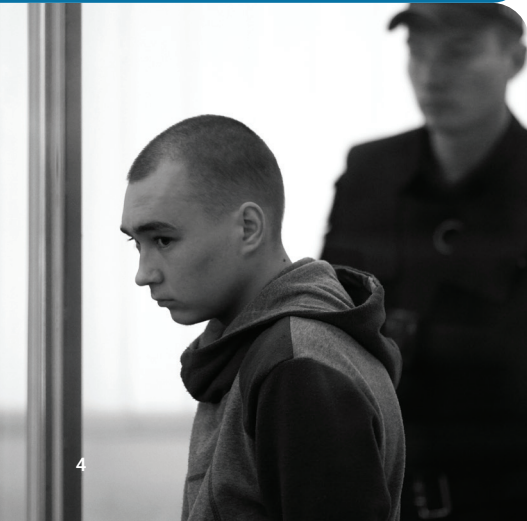
Першим вироком за військовий злочин, скоєний після повномасштабного вторгнення в Україну, став вирок 21-річному російському військовому Вадиму Шишимаріну. У лютому 2022 року, під час наступу російських військ на Суми, Шишимарін, виконуючи наказ командира, застрелив 62-річного цивільного. Невдовзі після скоєння злочину Шишимаріна затримали та судили в Києві. У травні 2022 року український суд визнав його винним у порушенні законів та звичаїв війни та засудив до довічного ув'язнення. Втім, після апеляції, вирок було пом'якшено до 15 років позбавлення волі.

Міжнародні суди стикаються з перешкодами, зокрема, з політичним спротивом та обмеженими можливостями примусового виконання рішень. Деякі країни відмовляються їх визнавати або ж стають на захист осіб, яких переслідують. Розслідування та судові процеси можуть тягнутися роками та вимагати значних коштів, що викликає критику щодо їхньої ефективності та неупередженості. Проте, ці суди залишаються вкрай важливими для підтримки міжнародного правопорядку, фіксації злочинів, формування історичної пам'яті та забезпечення хоч якоїсь справедливості.

МЕХАНІЗМИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Воєнні злочини та злочини проти людяності не мають строку давності. Принцип універсальної юрисдикції дає змогу притягнути до відповідальності за тяжкі міжнародні злочини будь-де у світі, незалежно від громадянства злочинців чи жертв.

Юридична відповідальність поширюється не лише на безпосередніх виконавців, а й на військове та політичне керівництво. Згідно з Женевськими конвенціями, командири несуть відповідальність, якщо знали про злочини або мали підстави їх передбачати, але не зробили нічого, щоб зупинити їх.

II ПРАВОВА БАЗА

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ЩОДО ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

Донедавна українське законодавство не містило чіткого визначення воєнного злочину. 21 серпня 2024 року Україна ратифікувала Римський статут, офіційно визнавши юрисдикцію МКС та включивши його положення до національного законодавства.

Після цього до Кримінального кодексу України було внесено зміни, в тому числі тяжкі злочини, зокрема:

жорстоке поводження з військовополоненими або цивільними,

вигнання для примусових робіт,

розграбування національних цінностей,

застосування заборонених методів ведення війни.

Ці правові реформи значно посилюють спроможність України притягати до відповідальності за тяжкі порушення міжнародного гуманітарного права.

МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД

Роль суду полягає у притягненні до відповідальності осіб, яких звинувачують у скоєнні найтяжчих злочинів, що викликають занепокоєння міжнародної спільноти, таких як геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини та злочин агресії.

Справа Владика Небієва

29 квітня 2024 року Великоолександрівський районний суд (Херсонська область) заочно засудив російського військовослужбовця Владика Небієва до 12 років ув'язнення. Його визнали винним у зґвалтуванні місцевої мешканки, скоєному у липні 2022 року.

Масові вбивства в Ізюмі

Російські війська окупували місто Ізюм на сході Харківської області 1 квітня 2022 року й утримували його до 15 вересня 2022 року. Після деокупації міста українськими силами поліція виявила близько 450 тіл у масових похованнях на околицях. Більшість загиблих – цивільні, в тому числі діти, а також щонайменше 17 українських військових.

Поховані загинули насильницькою смертю, причини якої варіювалися від артилерійського вогню, вибухів мін до авіаударів. Судово-медична експертиза виявила ознаки катувань: зв'язані руки, переламані кінцівки, вогнепальні поранення, а в деяких випадках – сліди каліцтва, зокрема, ампутації геніталій. Щонайменше шість місць в Ізюмі були ідентифіковані як катівні, де утримуваних піддавали тортурам.

Згідно з Римським статутотом та Женевськими конвенціями такі дії, як позасудові страти, катування та напади на цивільне населення, кваліфікуються як воєнні злочини.

МКС не замінює національні судові системи, а втручається лише тоді, коли держава сама не може або не хоче розслідувати та карати за певні злочини. Юрисдикція суду виникає у таких ситуаціях:

за зверненням держави, яка ратифікувала Римський статут, або її громадян,

за поданням Ради Безпеки ООН, навіть якщо злочини скоєно в країні, яка не ратифікувала Римський статут,

за ініціативою Головного прокурора суду, якщо держава, яка не є учасницею, визнає юрисдикцію МКС.

В Україні МКС має юрисдикцію розслідувати воєнні злочини, злочини проти людяності та геноцид, скоєні з 21 листопада 2013 року.

17 березня 2023 року МКС **видав** ордери на арешт президента Росії Володимира Путіна та уповноваженої президента РФ з прав дитини Марії Львової-Белової. Їх звинувачують у незаконній **депортації та переміщенні дітей** до Росії.

5 березня 2024 року МКС **видав** ордери на арешт генерал-лейтенанта російських збройних сил Сергія Івановича Кобилаша та адмірала військово-морського флоту РФ Віктора Миколайовича Соколова. Їх підозрюють у ракетних ударах по українській енергетичній інфраструктурі.

Виконання цих ордерів залишається серйозною проблемою. Такі великі держави, як Китай, Росія та США, не є членами МКС і, відповідно, не зобов'язані співпрацювати.

ГІБРИДНІ СУДИ: ТРИБУНАЛ ДЛЯ ПУТІНА

Київ та його союзники виступили з ініціативою створення спеціального трибуналу для України, відомого як «Трибунал для Путіна», з метою притягнення до відповідальності за злочин агресії – першоджерело усіх інших воєнних злочинів.

МКС не має юрисдикції щодо злочину агресії, якщо і держава-агресор, і держава-жертва не ратифікують поправки Кампалі до Римського статуту. Росія цього не зробила. На відміну від інших злочинів, агресія потребує прямої юрисдикції, а вето Росії в Раді Безпеки ООН унеможлиблює передачу справи до МКС.

Запропонований трибунал має бути створений на основі міжнародного договору між Україною та її союзниками, або ж за рішенням Генеральної Асамблеї ООН.

III СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ

РОЗСЛІДУВАННЯ

Розслідування розпочинається з повідомлення про ймовірний воєнний злочин, що ініціює відкриття кримінального провадження. Компетентні органи збирають та документують достатню кількість доказів, встановлюють підозрюваних; насамкінець, справа передається до суду для подальшого розгляду.

Розслідування воєнних злочинів здійснюють як національні, так і міжнародні органи. Серед національних:

Офіс Генерального прокурора, який співпрацює з міжнародними структурами, зокрема, з МКС та Агентством Європейського Союзу з питань співробітництва у сфері кримінальної юстиції (Євроюст),

Служба безпеки України,

Національна поліція України,

Державне бюро розслідувань.

Серед міжнародних інституцій:

Офіс Прокурора МКС,

Спільна слідча група (ЖТ),

Незалежна міжнародна комісія ООН з розслідування порушень в Україні,

правоохоронні органи іноземних держав, що діють на основі **принципу універсальної юрисдикції**.

Для забезпечення обвинувальних вироків необхідна сильна доказова база, яка включає:

фото-, відео- та аудіоматеріали,

покази свідків,

речові докази (наприклад, фрагменти зброї або гільзи),

документи,

висновки експертів.

Докази поділяються на:

прямі (наприклад, тіло загиблого цивільного з кульовими пораненнями),

контекстуальні (наприклад, свідчення застосування невибіркової зброї в населеному районі),

докази причетності (наприклад, фотографії конкретного підрозділу на місці злочину).

Докази мають відповідати трьом ключовим критеріям: належності, достовірності та відсутності упереджувального впливу.

Покази свідків та потерпілих є надзвичайно важливими, тоді як допит свідків і потерпілих має відбуватися відповідно до норм законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Не менш важлива і криміналістична експертиза, яка дозволяє аналізувати докази.

СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Судовий розгляд – це розгляд справи суддею або колегією суддів. Серед учасників – обвинувачені, адвокати, потерпілі та цивільні позивачі.

Судові засідання зазвичай є відкритими, однак можуть проводитися за закритими дверима, коли:

обвинувачений – неповнолітній,

розглядається справа про сексуальні злочини,

необхідно запобігти розголошенню відомостей про особисте та сімейне життя,

йдеться про таємниці, що охороняються законом,

існує загроза безпеці учасників.

Судові засідання офіційно фіксуються. Присутні можуть здійснювати аудіозапис, тоді як для фото-, відеозйомки та прямих трансляцій потрібен попередній дозвіл суду. Громадськість має право стежити за судовими процесами та обговорювати їх. Журналісти відіграють ключову роль у забезпеченні громадського контролю та боротьбі з дезінформацією.

Суд розглядає лише належні та допустимі докази. Він може винести обвинувальний чи виправдувальний вирок або ж закрити справу. У відкритих судових засіданнях рішення оголошують публічно, тоді як у закритих засіданнях опускають чутливі деталі. Рішення суду набирає чинності

після апеляційного перегляду або якщо його не оскаржено. Обвинувачений, прокурор та потерпілі мають право оскаржити рішення протягом 30 днів з дня оголошення вироку.

Апеляційний суд може залишити рішення без змін, змінити його, скасувати або призначити новий судовий розгляд. Остаточний вирок може бути оскаржений до Верховного Суду.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПРАВЕДЛИВОГО СУДОВОГО ПРОЦЕСУ

Справедливий **судовий процес** є основою правосуддя. Він забезпечується через неупередженість суду, прозорість та підзвітність судового процесу. Судді мають бути незалежними й ухвалювати рішення виключно на основі правових норм та належних доказів.

Адвокати забезпечують обвинувачених кваліфікованим захистом. Вони сприяють доступу до доказів, аргументують правову позицію та гарантують право на апеляцію, забезпечуючи належний судовий процес.

Прокурори представляють інтереси держави та потерпілих, переслідуючи злочини та підтримуючи правопорядок.

Завдяки системі стримувань і противаг, судова система забезпечує справедливість та об'єктивність у справах про воєнні злочини.

ЗАОЧНІ («IN ABSENTIA») СУДОВІ ПРОЦЕСИ

Більшість вироків українських судів у справах про воєнні злочини, скоєні російськими військовими, були винесені заочно.

Попри те, що деякі європейські країни обмежують застосування заочних судів лише дрібними злочинами, Україна розширила їх практику для переслідування воєнних злочинів, де інтереси обвинувачених представляє призначений державою адвокат.

Незважаючи на складнощі, збір доказів та видача ордерів на арешт є кращим варіантом, ніж бездіяльність. Заочні вироки також дають можливість потерпілим вимагати відшкодування.

ПРАВА ОБВИНУВАЧЕНИХ

Презумпція невинуватості гарантує, що жодна особа не вважається винною до винесення остаточного вироку суду. Підозрюваний – це особа, якій повідомлено про підозру, яку затримано за підозрою, або повідомлення про підозру якій не вручено через невідоме місце перебування. Обвинувачений – це особа, щодо якої обвинувальний акт передано до суду.

Кожен підозрюваний/обвинувачений має гарантоване право:

знати, у чому його звинувачують,

бути чітко та своєчасно поінформованим про свої права,

скористатися послугами адвоката або відмовитися від нього, але мати право на правову допомогу,

надавати свідчення та/або відмовитися відповідати на запитання,

збирати та подавати докази,

подавати клопотання та заперечення, а також ознайомлюватися з матеріалами справи,

говорити рідною мовою та користуватися послугами перекладача,

брати участь у допиті свідків та судових дебатах.

КЕЙС-СТАДІ №4

Справа дев'ятох російських військовослужбовців щодо злочинів у Бучі

У травні 2023 року Ірпінський міський суд (Київська область) виніс вироки дев'ятьом військовослужбовцям 64-ї окремої мотострілецької бригади Збройних сил РФ, засудивши їх до різних термінів ув'язнення. Їх визнали винними у незаконному позбавленні волі та катуванні цивільного мешканця Бучі під час окупації міста у березні 2022 року.

Справа Євгена Зеленова

30 квітня 2024 року суд у Харкові визнав винним російського підполковника Євгена Зеленова у порушенні законів та звичаїв війни та заочно засудив його до довічного ув'язнення. Суд встановив, що 24 лютого 2022 року Зеленов видав наказ розстріляти цивільних осіб на Харківській кільцевій дорозі. Внаслідок цього загинули чоловік та жінка, ще двоє отримали поранення.

ПРАВА ПОТЕРПІЛИХ

Потерпілим вважається фізична або юридична особа, якій завдано злочином моральної, фізичної або майнової шкоди. У випадку смерті особи внаслідок злочину потерпілим може бути визнано близького родича.

Потерпілі мають право:

бути поінформованими про свої права та обов'язки,

надавати докази та пояснення,

подавати клопотання та заперечення,

оскаржувати рішення або дії суду,

користуватися послугами представника на будь-якому етапі,

ознайомлюватися з матеріалами справи,

говорити рідною мовою та користуватися послугами перекладача.

Жертви можуть отримати відшкодування збитків на підставі рішень суду.

Виплата репарацій постраждалим цивільним особам не регулюється міжнародним законодавством. Однак наразі створюються міжнародні ініціативи щодо можливості репарацій постраждалим за рахунок арештованих російських активів.

В Офісі Генерального прокурора України створено центр підтримки потерпілих і свідків, що координує надання психологічної, соціальної та юридичної допомоги у партнерстві з громадянським суспільством.

IV ПРАВОСУДДЯ ТА МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Війна залишає глибокі рани на долях людей та суспільстві. Щоб відновити справедливість, допомогти потерпілим та унеможливити повторення злочинів, потрібні три ключові складові:

правосуддя: притягнення винних до відповідальності та покарання винних,

зцілення: може включати психологічну та економічну підтримку, компенсації, реабілітацію та реінтеграцію військових,

запобігання новим злочинам: судові процеси встановлюють правду, а запобіжні механізми допомагають запобігти безкарності.

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ

Пересічні громадяни можуть відвідувати або стежити за судовими засіданнями; прозорість судової системи гарантує справедливість і демократію.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ

Якщо ви стали свідком воєнного злочину або постраждали від нього та маєте фото чи відеодокази або готові надати свідчення, надзвичайно важливо повідомити про це. В Україні докази можна подавати через warcrimes.gov.ua.

Для звернень до міжнародних органів надсилайте докази на електронну пошту Офісу Прокурора МКС: otp.informationdesk@icc-cpi.int.

Повідомляючи про такі випадки, ви сприяєте документуванню та судовому переслідуванню воєнних злочинів, допомагаючи встановити справедливість та покарати винних.

ГЛОСАРІЙ

Комплементарність Принцип міжнародного кримінального права, за яким МКС втручається лише тоді, коли національні суди неспроможні або не бажають здійснювати переслідування. МКС покликаний доповнювати, а не замінити національні системи кримінального правосуддя.

Злочини проти людяності Діяння, скоєні в рамках широкомасштабного або систематичного нападу на будь-яке цивільне населення, що включають вбивство, винищення, поневолення, депортацію та переслідування за політичними, расовими, національними, етнічними, культурними, релігійними, гендерними чи іншими ознаками.

Женевські конвенції Чотири Женевські конвенції, ухвалені у 1949 році, покликані захищати різні групи населення під час збройних конфліктів. Конвенції гарантують захист пораненим та хворим у збройних силах на суходолі та морі, а також військовополоненим і цивільним особам.

Міжнародне кримінальне право Сукупність норм, що регулюють питання переслідування та покарання осіб, відповідальних за найтяжчі міжнародні злочини, такі як геноцид, воєнні злочини, злочини проти людяності та злочин агресії.

Міжнародне гуманітарне право Звід правових принципів, які регулюють правила ведення війни та захист осіб під час збройних конфліктів. Воно захищає осіб, які не беруть участі в бойових діях, та накладає обмеження на методи та засоби ведення війни.

Заочний («in absentia») судовий процес Заочні судові процеси проводяться без присутності обвинуваченого в залі суду. Така практика застосовується, коли особа переховується від правосуддя, перебуваючи в країні чи за кордоном. Міжнародне право вимагає, щоб обвинувачений мав юридичного представника, а суд – вжив заходів для офіційного інформування обвинуваченого про звинувачення та публічного оголошення про слухання.

Універсальна юрисдикція Принцип, який дає змогу будь-якій державі судити за злочини проти міжнародного права, незалежно від місця їх скоєння, громадянства жертви чи злочинця. В основі цього принципу лежить ідея, що певні злочини загрожують усьому світу, тому держави зобов'язані їх карати.

Воєнний злочин Серйозне порушення норм міжнародного гуманітарного права під час міжнародних або неміжнародних збройних конфліктів. До воєнних злочинів належать навмисні напади на цивільне населення, зґвалтування, сексуальне рабство та залучення дітей до бойових дій.

INSTITUTE FOR WAR & PEACE REPORTING

Обкладинка, с. 4 Російський військовополонений, 21-річний сержант Вадим Шишимарін бере участь у судовому засіданні 18 травня 2022 року в Києві. © Крістофер Ферлонг/Getty Images

С. 2 Працівник кладовища встановлює хрест на могилі 17 серпня 2022 року в Бучі. © Олексій Фурман/Getty Images

С. 5 Зруйновані будівлі чекають на знесення, тоді як основні служби та люди починають повертатися до Бородянки 15 травня 2022 року в Бородянці. © Крістофер Ферлонг/Getty Images

С. 6, зворотна обкладинка Судмедексперти ексгумують тіла з невпізнаних імпровізованих могил на Піщанському кладовищі 21 вересня 2022 року в Ізюмі. © Паула Бронштейн/Getty Images

С. 9 Урядовий фахівець вносить у каталог дані деяких із 58 тіл цивільних, убитих на околиці Бучі, перш ніж тіла транспортують до моргу на кладовищі 6 квітня 2022 року в Бучі. © Кріс МакГрат/Getty Images

С. 10 77-річна Галина Іваненко сидить на центральній площі Ізюма Харківської області, 20 вересня 2022 року. © Паула Бронштейн/Getty Images

ПОСІБНИК ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ

Інститут висвітлення війни та миру (IWPR) надає можливість місцевим голосам стати рушієм змін у країнах, що перебувають у стані конфлікту, кризи та трансформації. В умовах розгулу мови ворожнечі, пропаганди та тиску на журналістів і громадських активістів IWPR сприяє поширенню надійної інформації та публічним дискусіям, що позитивно впливають на ситуацію.

IWPR United Kingdom

48 Gray's Inn Road
London WC1X 8LT

IWPR United States

1156 15th Street NW, Suite 505
Washington, DC 20005

IWPR Netherlands

Almaatsweg 7
7856 TJ Benneveld

IWPR.NET

ACADEMY.IWPR.NET

info@iwpr.net

Долучайтесь до нас в

ІНСТИТУТ ВИСВІТЛЕННЯ ВІЙНИ ТА МИРУ

ПЛАТФОРМА ДЛЯ ГОЛОСУ, РУШІЙНА СИЛА ЗМІН

IWPR.NET

«Дуга морального всесвіту довга, але схиляється до справедливості».

Ці слова Мартіна Лютера Кінга-молодшого надихали надію, водночас нагадуючи про необхідність терпіння. Правосуддя вимагає часу.

Судові процеси щодо воєнних злочинів, розпочаті у відповідь на війну, ніколи повністю не задовольняють потребу українців у правосудді. Масштаби трагедії надто великі. Проте, розуміння процесу допоможе людям усвідомити, чого можна досягти, як це їх стосується та як вони можуть долучитися.

Саме в цьому суть цього посібника та головна місія IWPR: бути частиною цього морального всесвіту та спільними зусиллями допомагати народу України домагатися правосуддя.

Ентоні Борден

ЗАСНОВНИК І ВИКОНАВЧИЙ ДИРЕКТОР IWPR